

מינהל מחקר וכלכלה
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

20 עובדות על אקדמאים בני מיעוטים בישראל¹

לקראת יום עיון שיתקיים ב 1/11/2011

כלל אוכלוסיית בני המיעוטים

גודלה של אוכלוסיית בני המיעוטים בישראל עומד על כמיליון וחצי גברים ונשים, מתוכם 715 אלף (46%) הינם צעירים עד גיל 18 ולמעלה מ 60 אלף (4%) הינם מבוגרים בגילאי 65 ומעלה. בהשוואה לכך, אחוז הצעירים היהודים מגיע ל – 32% וחלקם של המבוגרים עומד על 12%.

חלקם של בני המיעוטים מתוך סך האוכלוסייה בישראל, בחלוקה לפי מחוזות, הוא כדלקמן: במחוז צפון - 52%, במחוז ירושלים - 39%, במחוז חיפה - 25%, במחוז הדרום - 20%. בשאר המחוזות השיעורים נמוכים בהרבה: במחוז המרכז - 9% ובמחוז תל-אביב - 2%.

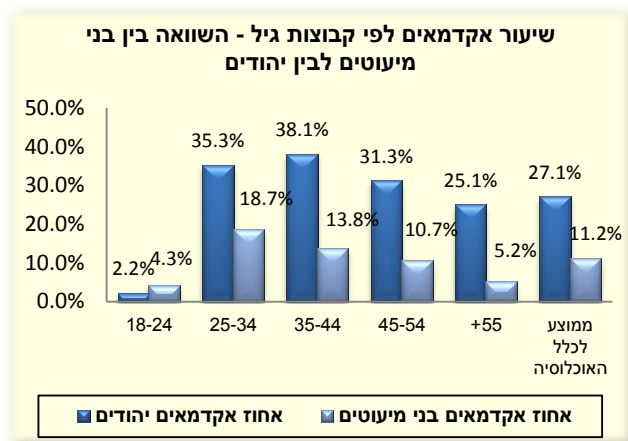
מספר האקדמאים בני המיעוטים בישראל בגילאי 18 ומעלה עומד על כ- 100 אלף והם מהווים כ – 11% מכלל אוכלוסיית בני המיעוטים בארץ בגילאים אלו. בהשוואה לכך, חלקם של האקדמאים היהודים עומד על 27%.

לקט הנתונים שלהלן יעסוק באוכלוסיית האקדמאים בני המיעוטים, שהיא אוכלוסייה שראוי לעסוק בה, משום שבאמצעותה ניתן ללמוד על מידת האינטגרציה בין האוכלוסייה היהודית לאוכלוסיית בני המיעוטים בתחום הכלכלה ושוק העבודה. זאת ועוד, מכיוון שבעתיד משקלם של האקדמאים בני המיעוטים באוכלוסייה ימשיך לגדול. נתונים עדכניים לגבי ההווה יוכלו לשפוך אור לגבי ההתפתחויות העתידיות, החסמים, הבעיות ודרכי הפתרונות האפשריים.

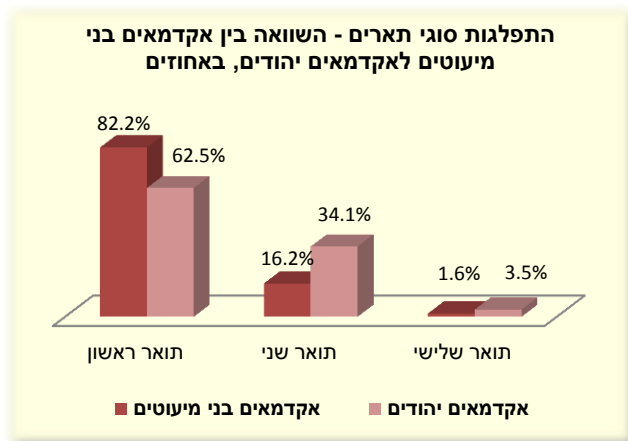
על כן, אנו מביאים לפניכם מגוון נתונים אודות אוכלוסייה זו, הכוללים מידע על שיעורי התעסוקה והאבטלה בקרבם, משלחי יד עיקריים, מאפייני השכלה ועוד וככל שהתאפשר, בהשוואה לאוכלוסייה היהודית.

¹ עיבודים של מינהל מחקר וכלכלה במשרד התמ"ת לסקרי למ"ס (סקר כ"א לשנת 2010 וסקר הכנסות לשנת 2009) ולסקר מיוחד בנושא השתלבות אקדמאים בני מיעוטים בשוק העבודה אשר נערך במינהל מחקר וכלכלה במשרד התמ"ת בשנת 2010. בכל המקומות שלא מצוינת לגביהם שנה, הכוונה היא לשנת 2010.

אקדמאים בני מיעוטים

1. השיעור הגבוה ביותר של אקדמאים באוכלוסיית בני המיעוטים הינו בקרב בני גיל 25 – 34 ועומד על 18.7%. בשאר קבוצות הגיל (35-44 ו- 45-54) השיעור עומד על למעלה מ 10% ואילו בגילאי 18-24 ו- 55 ומעלה, שיעור האקדמאים הינו הנמוך ביותר ועומד על 4% עד 5.5%. בהשוואה לכך, שיעורי האקדמאים באוכלוסייה היהודית הינם גבוהים באופן ניכר בכל קבוצות הגיל, למעט קבוצת הגיל הצעירה ביותר.

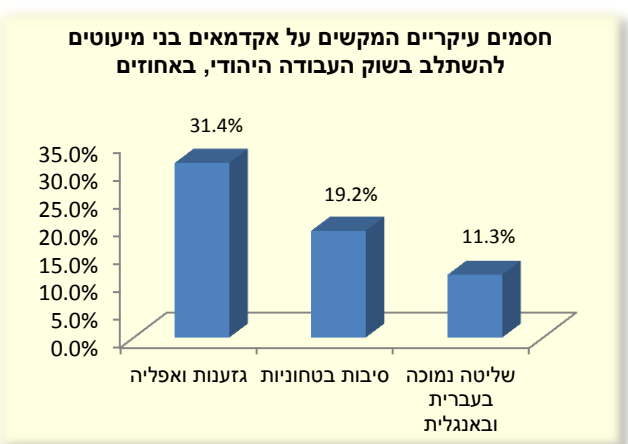

2. 82% מהאקדמאים בני המיעוטים הינם בעלי תואר ראשון, 16% בעלי תואר שני ופחות מ- 2% בעלי תואר שלישי. בהשוואה לכך, באוכלוסייה היהודית החלוקה הינה: 62.5%, 34% ו- 3.5% בהתאמה.

3. שיעור התעסוקה של גברים בני מיעוטים אקדמאים עומד על כ- 86%, בהשוואה לשיעור של 90% בקרב הגברים היהודים האקדמאים. לעומתם, שיעור התעסוקה של האקדמאיות בנות המיעוטים עומד על כ- 76%, בהשוואה ל- 83% בקרב האקדמאיות היהודיות.

4. שיעור האבטלה של האקדמאים בני המיעוטים נמוך מאוד, ועומד על 2.5% בהשוואה ל- 4.1% בקרב האקדמאים היהודים.

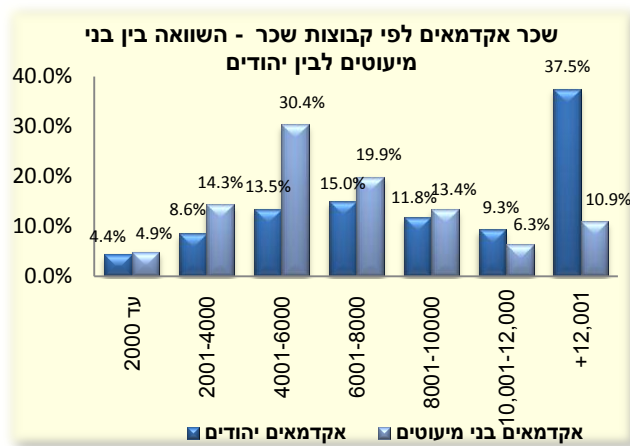
5. הגברים האקדמאים העובדים מקרב אוכלוסיית בני המיעוטים מצאו את עבודתם הנוכחית בעיקר בעזרת פנייה ישירה למעסיק (37.6%) או על ידי הקמת עסק עצמאי (22.5%). בקרב הנשים האקדמאיות מאוכלוסייה זו, כמחצית מהן (51.9%) מצאו את עבודתן הנוכחית בעיקר בעזרת פנייה ישירה למעסיק.

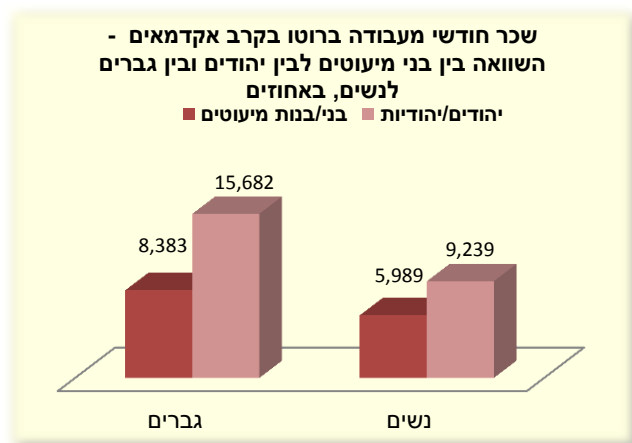
6. אקדמאים בני מיעוטים סבורים כי שלושת החסמים העיקריים המקשים על השתלבותם בשוק העבודה היהודי הם: גזנות ואפליה מצד בעלי עסקים יהודים (31.4%), סיבות ביטחוניות (19.2%) ושליטה נמוכה בעברית ובאנגלית (11.3%).

7. משלחי היד העיקריים בהם עובדים הגברים האקדמאים בני המיעוטים הם: חינוך (29%); משפטים/כלכלה/מנהל עסקים/ראיית חשבון (16.4%); רפואה ומקצועות הרפואה הנלווים (13.2%); מדעים והנדסה (10.5%).

משלחי היד העיקריים בהם עובדות הנשים האקדמאיות מאוכלוסייה זו הם: חינוך (61.3%); רפואה ומקצועות הרפואה הנלווים (11.8%); פקידות (11.5%).

8. ממוצע השכר של בני מיעוטים אקדמאים עמד בשנת 2009 על 7,255 ש"ח, בהשוואה ל - 12,120 ש"ח בקרב היהודים (פער של 1.67 לטובת האוכלוסייה היהודית). הפערים מוצאים את ביטויים גם בהתפלגות לפי קבוצות שכר, כפי שניתן לראות בתרשים.

9. הפער בשכר החודשי ברוטו של גברים בני מיעוטים אקדמאים לעומת גברים יהודים אקדמאים עומד על כ - 90% לרעת הגברים בני המיעוטים (8,383 ש"ח ו - 15,682 ש"ח בהתאמה). לעומת זאת, פער השכר בקרב הנשים עומד על כ - 55% לרעת הנשים בנות המיעוטים (5,989 ש"ח ו - 9,239 ש"ח בהתאמה²).

10. הפער בין השכר החודשי הממוצע של אקדמאים

בני מיעוטים בעלי משלח יד אקדמי ומנהלים לאקדמאים יהודים בעלי משלח יד זה הינו כמעט פי 2 לטובת היהודים (8,703 ש"ח לעומת 15,202 ש"ח בהתאמה). זהו הפער הגדול ביותר בין אקדמאים בני מיעוטים ויהודים בין משלחי היד השונים³.

11. 90% מהאקדמאים בני המיעוטים למדו לתואר הראשון בישראל (85.1% מהגברים לעומת 95.3% מהנשים), 3.5% במערב אירופה⁴ ו - 3.0% במדינות מזרח אירופה⁵.

12. אחוז הגברים בני המיעוטים אשר למדו לתואר הראשון באוניברסיטאות (57.7%) גבוה פי 1.36 מאחוז הנשים אשר למדו לתואר הראשון באוניברסיטאות (42.3%) מקרב אוכלוסיית בני המיעוטים.

² נתוני שנת 2009

³ נתוני שנת 2009

⁴ מדינות מערב אירופה כוללות את המדינות: איטליה, גרמניה, דנמרק, הולנד, הממלכה המאוחדת, נורבגיה, ספרד, צרפת, שווייץ

⁵ מדינות מזרח אירופה כוללות את המדינות הבאות: אוקראינה, בולגריה, הונגריה, סלובקיה, פולין, רומניה, רוסיה

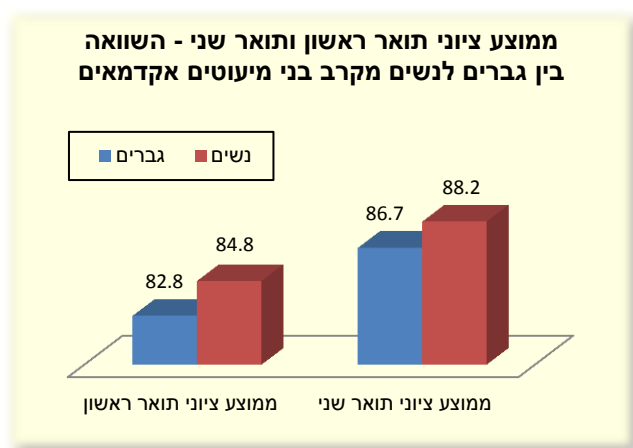
13. בעוד שלמעלה ממחצית מהגברים בני המיעוטים (58.2%) למדו במכללות באזור המרכז, במכללות כגון: המכללה האקדמית בית ברל, המכללה האקדמית נתניה והמסלול האקדמי של המכללה למינהל, הרי שלמעלה ממחצית מהנשים בנות המיעוטים (58.5%) למדו במכללות באזור חיפה והצפון, במכללות כגון המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל, המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון ומכללת אורנים.

14. 23.2% מהאקדמאים בני המיעוטים אשר למדו לתואר הראשון באוניברסיטאות המשיכו לתואר שני. לעומתם, 8.6% בלבד מהלומדים לתואר הראשון במכללות או במכללות לחינוך בישראל המשיכו לתואר שני.

15. רמת השכר של 45.2% ממי שלמדו לתואר הראשון באוניברסיטאות היא 7,501 ש"ח ומעלה בעוד שבקרב מי שלמדו לתואר הראשון במכללות, השיעור הוא 31.5%.

16. אחוז האקדמאים בני המיעוטים אשר עבדו או עובדים אצל מעסיק יהודי ולמדו לתואר הראשון באוניברסיטאות, גבוה מזה של מי למדו לתואר הראשון במכללות (72.6% לעומת 63.7% בהתאמה).

17. שיעור האקדמאים בני המיעוטים אשר חיפשו עבודה בקרב מעסיקים יהודים מאז סיום התואר הראשון, עומד על 53.5%, מתוכם 37.3% הצליחו להשתלב ו- 16.1% לא הצליחו להשתלב.

18. הציון הממוצע של גברים בני מיעוטים בתואר הראשון נמצא נמוך מזה של הנשים (82.8 לעומת 84.8 בהתאמה). ממצא זה נכון גם לגבי הציון הממוצע בתואר השני העומד על 86.7 בקרב גברים לעומת 88.2 בקרב נשים.

19. 45.8% מהאקדמאים בני המיעוטים אשר למדו את מקצועות ההייטק (מדעים מדויקים, מדעי החיים והנדסות) עוסקים בהוראה, 26.1% עובדים במשלחי היד הבאים: הנהלה, פקידות, מכירות ושירותים, עובדים מקצועיים. 19.6% בלבד עובדים במשלחי יד העוסקים בתחומי המדעים המדויקים, מדעי החיים וההנדסה.

20. מעל מחצית (51.1%) מהאקדמאים בני המיעוטים אשר למדו את מקצועות הפיננסים (כלכלה, ראיית חשבון ומנהל עסקים) עובדים במשלחי היד הבאים: הנהלה, פקידות, מכירות ושירותים ועובדים מקצועיים. 33.7% עובדים במשלחי יד הקשורים לתחומי המשפטים, הכלכלה, מנהל עסקים וראיית חשבון.